

Alojz Rebula, Dnevniški zapisi (1948-1954)

Dvorana Frančiškanskega samostana na
Kostanjevici – Kapela
11. december 2025

Gostje prof. dr. Edvard Kovač,
akademik prof. dr. Milček Komelj in dr.
Tanja Rebula s povezovalko pogovora
dr. Ignacijo Fridl Jarc so predstavili
Rebulovo knjigo **DNEVNIŠKI ZAPISI**
(1948-1954).

GORIŠKI VEČERI

ZDRUŽENJE
ZA VREDNOTE
SLOVENSKE
OSAMOSVOJITVE

VSO Severna Primorska
Slovenija 1991-2025

SLOVENSKA MATICA

ALOJZ REBULA DNEVNIŠKI ZAPISI (1948-1954)

Spregovorili bodo
prof. dr.
Edvard Kovač,
akademik prof.
dr. Milček Komelj,
dr. Tanja Rebula

Pogovor bo vodila
**DR. IGNACIJA
FRIDL JARC**

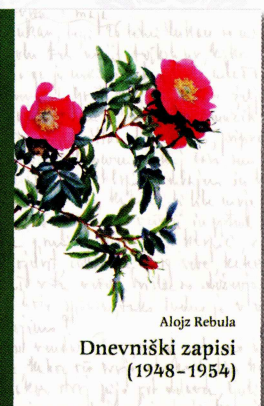
**ČETRTEK, 11. DECEMBER 2025,
OB 19. URI**

**DVORANA FRANČIŠKANSKEGA
SAMOSTANA NA KOSTANJEVICI - KAPELA**

Številčna udeležba na tokratnem Goriškem večeru je spoštljiv poklon velikemu Slovencu, akademiku in pisatelju Alojzu Rebuli. Njegov obsežni opus vsebuje pesmi, črtice, novele, radijske igre, eseje, romane, dramska besedila, potopise, dnevnike. Zanimiva je njegova opredelitev dnevnika: »Dnevnik: to so orgle, iz katerih lahko privabiš vsako

muziko; lirično razpoloženje, epski razgled, meditacijo, kulturni, verski, estetski, politični problem, vse.« Literati so si edini, da je njegovo najbolj enovito in dovršeno delo ter izjemna mojstrovina roman V Sibilinem vetru. Nekaj posebnega pa so njegovi Dnevniški zapisi (1948-1954) iz mladostnih let.

Dnevniški zapisi (1948-1954) so nastajali v pisateljevih mladostnih letih, ko je študiral klasično filologijo v Ljubljani, preživiljal soočenje s takratnim šolskim in izobraževalnim sistemom, tehtal, kam naj usmeri svojo poklicno pot, ko se je uril v slovenskem jeziku, saj je živel na Tržaškem in bil prisiljen obiskovati šole v italijanskem jeziku. Za Dnevniške zapise (1948 -1954) je najpomembnejše, da zajemajo obdobje, ko je srečal svojo življenjsko muzo, kasnejšo družico, ženo, mater njunih otrok, pisateljico Zoro Tavčar. Prav njej so v največji meri posvečeni, so na nek način spomenik ljubezni. Lahko bi jih poimenovali slovenska Visoka pesem.

Pisateljeva hčerka dr. Tanja Rebula je na predstavitvi knjige razprostrla nenavadno odkritje očetovih Dnevniških zapisov in zaupala, zakaj sta se s sestro Alenko odločili, da intimne očetove literarne zapise podelita slovenski literarni bralni javnosti.

Ko sta pregledovali omare, v katerih je še vedno nepregledno število listov, zapisov, knjig ... sta med vsemi temi papirji odkrili zvezek z napisom Dnevnik april 1948. To odkritje je bilo za obe veliko presenečenje, saj jima je bilo takoj jasno, da vsebina tega zvezka ni bila nikoli objavljena. Ob odprtju zvezka novo presenečenje: pisava, ki jo je poleg očeta znala prebirati samo njuna mati, njegova

žena Zora. Niti posvetila knjige nista znali razbrati. Potem pa se je hčerka Tanja zagrizla v delo razvozlanja pisave in uspelo ji je. Toda ob prebiranju je bila znova in znova presenečena nad vsebino zapisanega. Pisati dnevnik, ne da bi avtor sam sebi prikrival določene notranje boje, stiske, dvome, tudi nekatere šibke plati sebe in svoje lastne narave, je skoraj nepredstavljivo. To je Tanjo tako presunilo, da si je rekla: »Današnji mlad človek, ki v tem svetu drvi v neke vrste nihilizem, svet brez vrednot, relativizem, se bo morda začudil, kako je bilo nekemu življenje in vse, kar je doživljal, sveto. Alojzu Rebuli je bilo vse sveto, najprej ljubezen, potem prijateljstvo, študij, klasična filologija, vera, vse. Nobenega cinizma, nobenega nihilizma, nobenega obupovanja, kljub velikemu trpljenju in težkim preizkušnjam v nekaterih življenjskih obdobjih, ni zaznali v njegovih Dnevniških zapisih. Mogoče pa bo ta knjiga spodbuda, ne samo mladim, tudi za odrasle.« In potem dodala: »Včasih me je mučilo vprašanje, ali bi moj oče res želel, da se njegovi intimni dnevniški zapisi obelodanijo. Potem pa sem kot med vrsticami zaznala, da je moj oče pisal za ljudi, ne zase. Tudi sedaj, ko to pripovedujem, čutim, da je oče tukaj z nami.«

Gost večera prof. dr. Milček Komelj se je razgovoril ob Rebulovi svetosti ljubezni, najprej do svoje Beatrice, potem do jezika, ki ga je neizmerno ljubil, izpopolnjeval, bogatil besedni zaklad. S svojim slikovitim jezikom je znal opisati pokrajino tako otipljivo, da ima bralec občutek, kot bi gledal Jakopičevo krajino in tako doživeto, da se v njej čuti prisotnost Boga. Dotaknil se je tudi njegovega odnosa do presežnega in kako imenitno je znal to duhovno občutje izraziti z lepoto jezika.

Prof. dr. Edvard Kovač pa se je dotaknil Rebulove religiozne duše: »Alojzova duša je bila tako čista, da se ta čistost nujno odraža v njegovih literarnih likih, v njih odseva tudi muzikalčnost njegove duše, njegovi teksti so

muzikalični«. Zaustavil se je ob oblikovanju naslovnice knjige in pohvalil oblikovalko, ki je vanjo kot vodni žig vtisnila Rebulov rokopis. »Ta pisava, rokopis, izraža vso Rebulovo osebnost. Je zagonetna, skrivnostna, iskateljska kot je bila njegova duša, tudi razburljiva in strastna kot je bil on sam. Po drugi strani pa je zelo pokončna, kot neka stalnica, ki izraža njegovo načelnost, iskanje čistosti idej.«

Alojz Rebula je bil neumorni iskalec Boga, neizmerno je hrepenel po večnosti. Hčerka Tanja je povedala, kako zelo se je boril, da bi ohranil vero. Po neki hudi življenjski preizkušnji je obiskal Lurd in se tam odločil za molitev rožnega venca, tudi po tri na dan. Molil je v mnoge namene, za znanice ateiste, za pokojne in se spraševal, kako je v večnosti. Prebiral je življenjepise svetnikov, požiral spise teologov in ko zaradi slepote v zadnjih letih življenja ni mogel več brati, je poslušal Božjo besedo / evangelije posnete na ploščah.

Še veliko zanimivega je bilo slišati na Goriškem večeru na predstavitvi Rebulovih Dnevniških zapisov, rdeča nit pogovora pa je bila ljubezen razpeta med nebom in zemljo. Ob tem povzetku pogovornega večera, čeprav skromnem, je mogoče zaznati, da ne bo nič pretiranega, če potrdimo namig z začetka tega zapisa, da smo z Rebulovimi Dnevniškimi zapisi (1948-1954) dobili slovensko Visoko pesem.

Alojz Rebula (1924-2018). Rodil se je v Šempolaju pri Nabrežini blizu Trsta. V večnost je odšel v Topolšici. Sam bi verjetno zapisal, da je odšel v smeri Nove zemlje. Obiskoval je italijanske šole, osnovno na Tržaškem, gimnazijo v Gorici in Vidmu. Slovenščine se je učil kot tujega jezika. Leta 1949 je diplomiral iz klasične filologije na Univerzi v Ljubljani. Študij je leta 1960 končal v Rimu, kjer je doktoriral z disertacijo o slovenskih prevodih Božanske komedije. Do upokojitve je živel na Opčinah pri Trstu,

poučeval pa v Trstu, najprej na gimnaziji, kasneje na klasičnem liceju. Zadnja leta je preživel v Loki pri Zidanem Mostu, rojstnem kraju svoje žene.

Spominska plošča na domačiji v rodnem Šempolaju

Iz knjige Dnevniški zapisi (1948-1954):

Spet doma, nedeljsko popoldne je apokaliptično od vetra in dežja, od bolečega hrepenenja po tebi. [...] Kupil sem si nalivno pero in iskal bluzo zate. O, moja draga vseprisotna, angel moj v avreoli brezdanje miline, kako sem danes zaljubljen vate, kakor da sem te včeraj spoznal! Vse, vse bom dal, da bom ohranil v sebi tebe, vso, vso tebe, kakor si osvojila vse moje življenje! Melodramatičen bi skoraj postal po dveh letih ljubezni. A ne morem drugače, angel moj. Le da ne bi izgubil tebe! Prepoln sem te, do konca srečen, izpolnjen. Le večja bo moja samota, še bolj se bom oddaljil od ljudi, le da bom nosil nedotaknjeno v svojem srcu tebe. Nedotaknjeno, v tabernaklju čistosti in zvestobe. Ti boš tudi moj edini prijatelj, moje vse. Iščem te sedaj v Loki, v kuhinji, ob klavirju, s tabo sem kot pred tednom dni. Ljubezen postaja neskončna ne samo po svoji moči, ampak po svojem razvoju, po svojem bogastvu. In ves trepečem sredi nje. Tako težko mi je zdaj pristopiti k delu, a bom zaradi tebe, da dokazem z delom svojo zvestobo. *Alojz Rebula*

Udeleženec Goriškega večera